

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.5, oktober 2014

Indledningen er redigeret af Klaus Nielsen og Vibeke A. Pedersen

Tilsyn ved cand.theol., adj. professor (i dansk salme- og kirkehistorie) Jørgen Kjærgaard

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2023

Indledning til

I Anledning af Frue Aagaards Jordefaerd den 17de Marts 1817

ved Else Riisager

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Digtet og dets genre
- 3 Anvendt litteratur

1 Anledning

Minde- eller dødedigtet “Som naar Aften-Stiernen blinker” er skrevet til Maren Aagaards begravelse. Fru Aagaard, født Halling, var mor til Holger Halling Aagaard, der i 1819 blev ejer af hovedgården Iselingen ved Vordingborg. Grundtvig stod på venkabelig fod med Aagaard og hans kone, og det har sandsynligvis været årsagen til, at Grundtvig affattede digtet. På tidspunktet for dødsfaldet har der været mindre børn i familien, en seksårig sønnesøn og en knap etårig pige. Ligeledes var Maren Aagaards mand blandt de efterladte.

2 Digtet og dets genre

Som andre dødedigte giver digtets kollektive 'vi' de efterladedes sorg en stemme. Samtidig opstiller det en forståelsesramme, hvori dødsfaldet og døden som sådan kan fortolkes (Auken 1998, s. 25). Mindediget er præget af romantiske forestillinger og billedsprog blandet med tidstypiske, alment kristne udsagn. Blandt de romantiske træk er de mange naturmetaforer, der er billeder på menneskelivet, og forestillingen om, at afdøde som ulegemlige ånder kan vise sig for de sørgende efterladte. Denne forestilling kan være inspireret af folkeviser som “Fæstemanden i Graven” (DgF 90),

hvor den utrøstelige fæstemø græder så meget, at den afdøde stiger op af graven for at vejlede hende. Folkeviserne var en af fortidens genopdagede skatte i romantikken.

Af de kristne udsagn er forestillingen om døden som en søvn karakteristisk for samtiden. Det samme er påstanden om, at afdødes barmhjertige og dydige levned gør, at hun ikke skal dømmes ved Kristi genkomst, men kan gå direkte ind i Himmerige (strofe 2). Denne påstand virker til gengæld ukarakteristisk for Grundtvig – set i forhold til hans kristendomsforståelse på daværende tidspunkt.

Som minde- og dødedigt adskiller “Som naar Aften-Stiernen blinker” sig fra mange tilsvarende digte både hos Grundtvig og i samtiden ved kun i meget begrænset omfang at berøre den afdødes personlighed og liv (om Grundtvigs portrætter i dødedigte, se Auken 1998, s. 133 f. og Lundgreen-Nielsen 1980, s. 23-60). I stedet antydes mere almene træk ved den afdøde, som at hun var en from kristen og et elsket familiemenneske.

3 Anvendt litteratur

- Auken, Sune (1998) *Eftermæle. En studie i den danske dødedigtning fra Anders Arrebo til Søren Ulrik Thomsen*. København.
- “Fæstemanden i Graven” (DgF 90) i *Danmarks gamle Folkeviser*, bind 1-12, 1853-1976. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1980) “Rød og hvid i Billedsalen’. Grundtvigs døds- og mindedigte” i *Grundtvig-Studier* 1980, s. 23-60. København.